

Motion till riksdagen 2011/12:So656

av Jan Lindholm och Mehmet Kaplan (MP)

Legalisering av spritbutiker

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte lägga fram förslaget om att tillåta s.k. gårdsförsäljning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör välja en metod där produkterna hanteras inom Systembolagets ordinarie struktur om den trots allt motstånd avser att föreslå någon form av system för s.k. gårdsförsäljning.

Bakgrund

Frågan om försäljning av egenproducerade spritdrycker, vin och starköl direkt till konsument, så kallad gårdsförsäljning, har diskuterats under de senaste åren. Flera intressenter har framfört att de vill att gårdsförsäljning ska bli tillåten i Sverige, för att utveckla företagandet och som ett led i landsbygdsutvecklingen. Regeringen återkommer ständigt i denna fråga med nya försök att hitta en metod att blika EU.

Motivering

Alkohollagsutredningen (SOU 2009:22) var mycket tydlig i sitt ställningstagande till gårdsförsäljning. Försäljning av starköl, vin och spritdrycker direkt från tillverkaren bör inte tillåtas då det inte är förenligt med Systembolagets monopolställning. Om Sverige tillåter gårdsförsäljning utan att samtidigt avveckla Systembolaget strider detta mot artikel 28 i EU-fördraget, och det är mycket osäkert hur EU-kommissionen skulle ställa sig till detta.

Fel! Okänt namn på

Trots Alkohollagsutredningens tydliga ställningstagande valde regeringen att tillsätta ännu en utredning om gårdsförsäljning. Detta går inte att tolka på annat sätt än att regeringen till varje pris vill införa gårdsförsäljning och tänker utreda frågan till dess att man får det önskade svaret. Detta framgår också mycket tydligt av utredningsdirektiven (dir. 2010:21) från den 4 mars 2010 där det bland annat står: ”Den särskilda utredaren ska ta fram ett förslag till hur gårdsförsäljning av alkoholdrycker kan ske på ett sätt som är förenligt med EU-rätten liksom detaljhandelsmonopolet och utan att det leder till negativa konsekvenser för folkhälsan.”

I mitten av december presenterade regeringen utredare Lotty Nordling ett förslag till hur så kallad gårdsförsäljning av alkohol enligt hennes mening skulle kunna genomföras i Sverige.

Utredningen som presenterades föreslår att alla svenska och utländska alkoholtillverkare ska få möjlighet att sälja starköl (27 273 liter), vin (10 000 liter) eller sprit (3 750 liter) direkt till kund. Detta innebär att försäljningsstället inte behöver ha någon anknytning till tillverkningsstället. Därför är det troligt att de flesta försäljningsställen kommer att öppna i storstäder där konsumenterna finns och att det därmed inte kommer att gynna landsbygden som ofta påstås. Efter två utredningar i ärendet står det för Miljöpartiet klart och tydligt att det inte går att införa gårdsförsäljning av vin, öl och cider utan att även legalisera butiker i storstäder som tillåts sälja importerad starksprit.

Dessutom menar Miljöpartiet att förslaget i allra högsta grad hotar Systembolagets ensamrätt på detaljhandel med alkohol. Detta stöds också av de judiska remissinstanser som inkommit med svar till utredningen.

Göta hovrätt och Justitiekanslern kommenterar till exempel frågan ur ett EU-rättsligt perspektiv. Göta hovrätt menar att EU-domstolen vid en prövning skulle kunna komma fram till att detaljhandelsmonopolet inte längre anses förenligt med bestämmelserna om statliga handelsmonopol i artikel 37 EU-fördraget. Enligt Justitiekanslern skulle ett genomförande av förslaget medföra en påtaglig risk för att det statliga detaljhandelsmonopolet inte längre skulle anses förenligt med nämnda artikel.

Förvaltningsrätten i Malmö tillför att beslut om vilka som ska ges tillstånd till gårdsförsäljning är gynnande förvaltningsbeslut som i regel inte kan återkallas. Detta bör innebära att ett företag som en gång har beviljats rätt till försäljning av sprit, vin eller öl inte kan få det tillståndet återkallat.

Förutom detaljhandelsmonopolet hotas även folkhälsan. Statens folkhälsoinstitut menar att förslaget innebär ett avsteg från rådande princip i svensk alkoholpolitik och medför en risk för negativa konsekvenser för folkhälsan. Folkhälsoinstitutet har tillsammans med forskare vid Stockholms universitet kommit fram till att förslaget kan resultera i 2,3 miljoner nya sjukdagar årligen, bara bland män. Den alkoholrelaterade misshandeln kommer att öka med 4 400 fall. Även antalet rattfylleribrott väntas öka. Också Socialstyrelsen avstyrker utredningens förslag.

Miljöpartiet anser att detaljhandelsmonopolet (Systembolaget) är en av hörnstenarna i den svenska alkoholpolitiken. Därför förespråkar vi i stället en lösning där gårdsförsäljning av egenproducerat vin, öl, cider och spritdrycker

Fel! Okänt namn på

inordnas i Systembolagets struktur. Detta anser vi att riksdagen bör ge regeringen till känna.

Stockholm den 5 oktober 2011

Jan Lindholm (MP)

Mehmet Kaplan (MP)